

1 Inleiding

Aanleiding

Met dit advies geeft de SER antwoord op de adviesaanvraag van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), mevrouw Verburg, over de ‘waarden van de landbouw’. Deze adviesaanvraag van 19 september 2007 is opgenomen in bijlage 1.

De adviesaanvraag haakt nadrukkelijk aan bij de passage in het coalitieakkoord over het koppelen van de huidige Europese inkomensvoetstukken in de landbouw aan het realiseren van diverse maatschappelijke waarden. Dit advies legt daarom ook een expliciet verband met de lopende discussie over de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in het kader van de ‘health check’. Dat mondt uit in commentaar bij desbetreffende voorstellen van de Europese Commissie en bij het standpunt dat het kabinet daarover in december 2007 heeft ingenomen.

Dit advies bouwt voort op eerdere adviezen van de SER over (Europees) landbouwbeleid. In het bijzonder gaat het daarbij om het advies over de cofinanciering van (de inkomensvoetstukken in) het GLB¹. Daarin heeft de raad gepleit voor een meer expliciete koppeling van de voetstukken aan maatschappelijk gewenste prestaties, als aanvulling of correctie op de werking van het marktmechanisme.

Vorbereiding en vaststelling

Het advies is voorbereid door een ad hoc commissie onder voorzitterschap van prof.dr.ir. L.O. Fresco (zie voor de verdere samenstelling van de commissie bijlage 2). De adviesaanvraag maakt melding van een adviestermijn tot medio november 2007. In goed overleg met het ministerie van LNV is tot het nu gekozen tijdstip van advisering gekomen. Het valt ná de publicatie van de mededeling van de Europese Commissie over de ‘health check’, maar nog net vóór het uitkomen van de concrete wetgevingsvoorstellen in mei 2008 en ook aan het begin van de tussentijdse evaluatie van het Europese begrotingsbeleid².

De raad heeft het advies vastgesteld in zijn openbare vergadering van 16 mei 2008. Het verslag van deze vergadering is te vinden op de website van de SER: www.ser.nl.

1 SER (2006) *Advies Cofinanciering van het EU-landbouwbeleid*, publicatienr. 06/05.

2 Deze is ingeleid door een consultatiedocument van de Europese Commissie (SEC(2007) 1188). Zie voor de reactie van het kabinet d.d. 11 april 2008 (*Nederlandse prioriteiten voor een moderne EU-begroting*): Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 31 202, nr. 24 (bijlage) respectievelijk 22 112, nr. 634 (bijlage).

Opbouw

De eerste hoofdstukken van dit advies schetsen de context voor de beantwoording van de adviesaanvraag. Hoofdstuk 2 gaat in op de (recente voorstellen voor) het Europees landbouwbeleid en de inzet van het kabinet. Hoofdstuk 3 beschrijft het gehanteerde begripkader en gaat in op marktfalen en overheidsfalen.

In de hoofdstukken 4 t/m 6 komen de adviesvragen meer expliciet aan de orde. Hoofdstuk 4 gaat dieper in op de verschillende waarden en diensten van de landbouw. In hoofdstuk 5 staan de publieke diensten en de relatie tot de hervorming van het GLB centraal.

Hier worden ook de beleidsopties voor het belonen van publieke diensten verder uitgewerkt. Hoofdstuk 6 ten slotte schetst de contouren van een nieuw beleid voor de publieke waarden van de landbouw en gaat in op de overgang van oud naar nieuw beleid.